

ÅRSPLAN

ÅSLEIA GÅRDSBARNEHAGE

VÅR PEDAGOGISKE GRUNNMUR

Åsleia Gårdsbarnehage
Åsleia 100, 2080 Eidsvoll
Tlf. 97423694 E-post: gardsbarnehagen@asleia.no

www.gardsbarnehagen.no

INNHold

Gårdsbarnehagens verdigrunnlag	s. 3
Våre planer og samfunnsmandatet vårt	s. 4
2 hus-1 gårdsbarnehage	s. 5
Våre spesialiteter	
• Aktiviteter knyttet til gård, skog og fjøset	s. 6
• Aktivitetsplan	s. 7
• Mat fra gården og naturen	s.9
• Litt om fagområdene	s.10
Andre viktige områder	
• Omsorg/oppdragelse/ danning	s. 12
• Grensesetting	s. 13
• Vennskap og gode relasjoner og barnas psykososiale miljø	s. 15

• Den viktige leken	s 18
• Læring	s.19
• Vår digitale praksis	s. 19
• Kommunikasjon, språk og realfag	s. 20
• Søvn og hvile	s. 21
• Barns medvirkning	s. 23

Samarbeid hjem- barnehage	s. 24
---------------------------	-------

Gårdsbarnehagen som pedagogisk virksomhet	s. 24
---	-------

• Planlegging	
• Vurdering	
• Dokumentasjon	
• Foreldreundersøkelsen	
• Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet	

"Åsleia Gårdsbarnehage - der barn får være barn i nær kontakt med dyr og natur"

GÅRDSBARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG

Åsleia Gårdsbarnehage er et pedagogisk tilbud til barn i alderen 1-6 år basert på gårdstradisjoner, nærheten til dyr, skog og mark. Gårdsbarnehagen skal legge til rette for et godt leke- og læringsmiljø hvor gården, fjøset og skogen er hovedbaser. Barna skal få oppleve den gode barndommen, hvor de ubekymret kan trives og oppleve vennskap, de skal få lov til å være barn. Den enkelte skal bli hørt og sett for sin personlighet og ha mulighet til å påvirke sin hverdag. Barna i gårdsbarnehagen skal oppleve glede ved å komme til barnehagen fordi der vet de at de har venner og voksne som er glad i dem og setter pris på dem. Ubekymret skal de oppleve hverdagen som stimulerende og opplevelsesrik, hvor de voksne tar ansvar for barnas ve og vel.

For at det skal være et **godt leke- og læringsmiljø** for barn, skal vi sammen og hver for oss:

- legge til rette for gode og varierte opplevelser for barna
- legge til rette for at barna er delaktige i aktiviteter
- ha kunnskaper og være engasjerte i omgangen med barna
  - la barna oppleve nærhet til dyr og natur
- sørge for at barna har tilgang på trygge og varierte omgivelser
  - sørge for at barna har tilgang på relevant utstyr

Alt dette gir barna inspirasjon og motivasjon til å utforske og videreutvikle leken. God lek gir godt grunnlag for å utvikle de sosiale ferdighetene og å lære gjennom lekende aktivitet.

Med **gode opplevelser** mener vi at alt som skjer i hverdagen ved rutiner (som måltider, påkledning, bleieskift, hvile og søvn), og daglige aktiviteter ifm. gården, skogen og fjøset skal oppleves positivt for ungene. Barnas beste skal være i fokus. I tillegg til de daglige gjøremålene ønsker vi også å tilby nye og varierte opplevelser som er knyttet til alderstrinnene (se egen oversikt).

Gjennom gode opplevelser utvikler barna kunnskaper som igjen fører til mestring. Mestring styrker barnets selvfølelse og bidrar selvstendighet, livsglede og et godt selvilde.

VÅRE PLANER OG SAMFUNNSMANDATET VÅRT

Vår gårdsbarnehage er en pedagogisk virksomhet som drives etter Loven om barnehager og Rammeplan for barnehagen. Det innebærer at vi har fått et mandat fra Staten med fullmakt til å gjøre lokale bestemmelser tilpasset vår barnehage. Vi som jobber i barnehage, er gitt tilliten til at vi kan ivareta barna og barnehagen på en god måte og den tar vi på alvor.

«Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering». (Barnehageloven §1, formål)

Gjennom rammeplanen er vi pålagt å utarbeide planer både for kortere og lengre perioder. Det gjør vi hos oss ved å lage en langsiktig årsplan med ulike delplaner. Her prøver vi å synliggjøre hvordan vi møter barnehageloven og rammeplanens mål og innhold til vår egen hverdag. Årsplanen sier noe om hvordan vi arbeider med ulike områder som for eksempel lek, omsorg, læring osv., mens de andre planene tar for seg mer spesifikke områder som for eksempel oppstart i barnehagen og overgang fra barnehage til skole. I tillegg til disse planene får dere hvert år en kalender som oppsummerer viktig informasjon.

I «plan for samarbeid hjem- barnehage» vil dere bla. finne mer informasjon om hvordan vi legger til rette for et godt samarbeid, litt om FAU/ SU og hvordan vi legger opp de ulike overgangene innad i barnehagen.

I «plan for Villvettene» finner dere mer informasjon om hvordan vi jobber det siste året før skolestart, samarbeid med skolen og annen nyttig info før overgang til skolen.

Vi oppfordrer alle foreldre til å lese de ulike planene, da finner dere nødvendig og interessant informasjon om gårdsbarnehagens verdier og arbeidsmåter.

Å arbeide med barn er noe av det viktigste vi kan gjøre! Og vi skal gjøre vårt beste for at barna hos oss får en god barndom.

2 HUS - 1 BARNEHAGE

Vår barnehage består av 2 hus og mange flotte uteområder. Hvert av husene har sin sjarm og er tilpasset barnas alder, dvs. 1 småbarnshus og 1 for de store barna. Vi har familier som har barn på begge husene og vi bruker områdene våre litt om hverandre, derfor er det viktig for oss at vi kan samarbeide på tvers av husene. Dette gjør vi ved å ha ulike arrangementer for ungene sammen, for eksempel skogdager, vinteraktivitets uke, nissefest eller skape muligheter for frilek på tvers av husene, da kan vi blande ungene litt og tilpasse dagen mest mulig. Det er veldig fint og lærerikt for ungene å gjøre det på denne måten, søsken kan være litt sammen i hverdagen, de små kan lære litt av de store og de store kan oppleve mestring ved å kunne hjelpe de mindre.

Dere vil også oppleve at foreldrearrangementer er for alle foreldrene, som for eksempel foreldremøte eller sommerfest og dere vil nok se at de voksne også er litt på tvers innimellom.

VÅRE SPESIALITETER

Vi er en gårdsbarnehage og vi er den eneste i Eidsvoll. Vårt hovedfokus er å tilby ungene varierte dager med aktiviteter og opplevelser de kanskje ikke har mulighet til ellers i hverdagen. Våre 3 «arenaer» er gården, fjøset og skogen og disse bruker vi daglig sammen med ungene. Vi har helt unike områder, med flere gårdsbruk, mye jorder og skog rundt oss og vi har mulighet til å samarbeide med fine folk som lever av gårdsdrifta si, da får vi ikke bare selve opplevelsen, men vi får også mye nyttig kunnskap med oss på veien.

Ungene i Bjørklund får en liten forsmak på de ulike områdene og aktivitetene våre, tilpasset sin alder. Men når de begynner i Vestgarn deles de i 3 grupper hver dag som alle har litt ulikt fokus. Vi har valgt å dele dette inn slik:

Gårdsaktiviteter:

Aktivitetene her er relatert til gården. Barna lærer om gamle/nye gårdstradisjoner (for eksempel lefsebaking, pølsestapping, rundvask mm) og de ulike onnene (vårønn- jordbearbeiding og såing, slåttonn- høsting av gras, skurønn- tresking av korn) gjennom året. Vi følger prosessen med mat fra jord til bord, har egen grønnsakshage, får gjerne med oss litt slakting, og vi bruker noe av dette til våre måltider. Vi får av og til besøk av andre som kan lære oss litt om gårdsbruket, eller vi kan reise på besøk for å hilse på melkekuer, være med på potetopptak eller andre ting.

Skogsaktiviteter:

Vi ønsker å gi barna kunnskap om skogen vi ferdes i, gode naturopplevelser og gjennom den kunnskapen, lære dem respekt og ansvarsfølelse for naturen. Vi vil bidra til at barna har en forståelse for hva som skjer med skogsdyr og natur gjennom de ulike årstidene. I skogen får de lære seg bruk av kniv, øks og sag og de blir vant med aktivitet rundt bålet. Basene våre er Kattern der gildehuset vårt står, og Bjørklundskogen der vi har lavvoen vår. Der er det godt å være på dager det er skikkelig "ruskevær". Vi har også mange andre flotte plasser vi ofte går til i nærområdet.

Når de er skogmus får barna oppleve alt fra korte oppdagelsesturer til lengre utholdenhets turer.

Fjøsaktiviteter:

I fjøset lærer vi mye om stell og omsorg for både folk og dyr, vi får et naturlig forhold til liv og død og ungene etablerer en trygghet for de firbente. Dyr har ofte en beroligende effekt på oss mennesker og ungene lærer seg å samspille på en god måte. På Østbye er det også mye annet spennende som skjer, bla i det store kufjøset. Gårdsvirksomheten med traktor og annen redskap er i sving hele året. Når de har mulighet inviterer de som bor på gården oss med på det som skje

AKTIVITETSPLAN

ALDER:	TEMA:	AKTIVITETER:
1 ÅRINGENE EKORNBARNA	Denne aldersgruppen trenger først og fremst nærhet, trygghet og omsorg. Samtidig er de i startfasen av det å knytte sosiale bånd. De utvikler seg veldig motorisk og har behov for gode "tumbleplasser".	Bli kjent med uteområdet vårt i barnehagen. Øvelse i å gå på tur, men i kort avstand fra barnehagen. Lek i små grupper, inne og ute. Gå i fjøset for å hilse på og få positive opplevelser med dyrene.
2 ÅRINGENE KLATREMUS	Ungene har blitt litt større og trenger noe mer plass. Fortsatt er det viktig med trygghet og mindre grupper. De får et mer verbalt språk og vi får tydeligere fokus på språkstimulering. De er interessert i sanger, enkle bøker og korte samlingsstunder. De lager lyder tilpasset leken og har kommet noe lenger når det gjelder det å dele med andre. Etter hvert ser vi en begynnende rollelek/samlek.	Være med i skogen, spise mat og kanskje sove der. Være fjøsmus i Bjørklund og delta i stellet av dyrene. Turer til Østby fjøset for å bli kjent med de andre dyra våre. Samarbeidsdager med trollunger. Nissefest på låven. Hjelpe til med såing og høsting i grønnsakshagen. Tilvenning til Vestgarn. Sammen med Vestgarn markerer de samenes nasjonaldag.
3 ÅRINGENE TROLLUNGER	Ungene har vært her en stund og trenger nye erfaringer og utfordringer. De er godt kjent i det aller nærmeste området og er "trent" til å gå på tur. De er nysgjerrige og vil gjerne ha svar på små og store spørsmål. De er mer og mer opptatt av samspillet med andre barn, og leken går over fra parallell lek til samlek.	Ordinær rotering mellom fjøs, gård og skog. Deltar i Luciatoget. Samarbeidsdager med klatremus. Fra denne alderen vil de lære mer om dyra våre, sau, geit, hest, ku og gris: hvordan lever de, hva kalles de ulike kjønnene, særpreg i kroppen, hva gir de oss/ bruker vi de til ol. Får bli med på saueklipping høst og vår - hva kan ulla bli til? Skilek i nærområdet. Besøk i Klokkerenga for å kikke på elg og elgslakt. Begynner med Hjertesamlinger hvor fokuset er å styrke barnas trivsel, livsglede og mestring.
4 ÅRINGENE TUSSER	Dette alderstrinnet har gått en stund i barnehagen. De mestrer en god del nye utfordringer. De sosiale ferdighetene utvikles mer og mer, og leken blir mer	Tur til Ninabben i vårhalvåret. Dagsturer på ski.

	<p>avansert. Barna utvikler rolleleken sin og ser etter gode" modeller" og erfaringer som kan bidra til at leken utvikler seg.</p>	<p>Hvis vi har mulighet, vil tussene få reise på besøk til et mjølkefjøs. Vi besøker en potetgård og får være med på potetopptak.</p>
<p>5 ÅRINGENE VILLVETTER</p>	<p>Siste året før skolestart, det skal fortsatt være morsomt å gå i barnehagen. Denne aldersgruppen mestrer mye innen sosialt samspill, lek, språk og motoriske ferdigheter. De er vitebegjærlige og synes mye er spennende med engasjerte voksne. Denne gruppen ønsker vi å gi opplevelser og erfaringer de ikke har hatt så mye tidligere.</p>	<p>Egne Villvett-turer hvor temaet er" Bli kjent i Eidsvoll" og skoleforberedende samlinger innen- og utendørs. Se plan for Villvettene. Får lov å gå alene fra skogen, gå ærend og hente posten Når høsten kommer, skal grisen slaktes og vi finner ut hva vi kan lage av mat. Være gode rollemodeller og medhjelpere for de yngre barna. Besøke brannstasjonen på vårhalvåret Overnattingstur.</p>

MAT FRA GÅRDEN OG NATUREN

Som gårdsbarnehage er vi opptatt av norsk tradisjonsmat; hvor den kommer fra og hvordan vi tilbereder den. Gjennom alle tider har mat vært en viktig del av gårdsdriften, og vi ønsker å bidra til at barna får oppleve sammenhengen mellom maten fra jorden til bordet. Vårt mål er:

“Vi vil at barna skal få kunnskap om hvor maten kommer fra, hvordan vi kan tilberede den og vi ønsker at de skal få muligheten til å smake på variert mat. Vi ønsker å tilby barna variert mat som kommer både fra gården og fra naturen og som er tilberedt både innendørs og utendørs”.

Rammeplanen har økt fokus på mat og helse. Under avsnittet om “Livsmestring og helse” sier RP at: “Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner”.

Det å forberede og lage mat med ungene er en god pedagogisk metode som ivaretar mange av barnas utviklingsbehov.

Språk og kommunikasjon, sosialt samspill, realfagkunnskaper og finmotorisk utvikling. Ofte åpner det for gode samtaler med enkeltbarn fordi gruppa er mindre. Ikke minst gir det mestring og glede ved å “klare noe”. Dette styrker selvtilliten og gir økt motivasjon til å prøve ut nye smaker. Derfor anser vi det som en viktig del av hverdagen vår å inkludere barna i mat og måltider.

For å oppnå dette legger vi til rette for:

- ❖ At barna får være med i planlegging og forberedelser av måltidene
- ❖ At barna får erfaring med å dyrke egen mat
- ❖ At barna får være med på sanking av ulike råvarer
- ❖ At vi voksne legger til rette for at barna kan bidra under matlagingen, med kutting, røring, måling og veiing
- ❖ At barna blir kjent med dyr, skog og mark og hva det gir oss av råvarer til å lage variert mat
- ❖ At alle barna får mulighet til å oppleve nye smaker, gjerne flere ganger for barnet trenger tid på bli kjent med en ny smak

GÅRDSBARNEHAGEN OG FAGOMRÅDENE

Rammeplanen for barnehager inneholder 7 ulike fagområder; **Kommunikasjon, språk og tekst, Kropp, bevegelse, mat og helse, Kunst, kultur og kreativitet, Natur, miljø og teknologi, Etikk, religion og filosofi, Nærmiljø og samfunn og Antall, rom og form.** Fagområdene er ment å gi en grunnleggende opplæring for barnehagebarn, og til sammen dekker disse områdene et bredt læringsfelt. Vi ser fagområdene som en helhet som naturlig glir over i hverandre når vi legger opp aktiviteter og prosjekter for barna. I løpet av et år hos oss vil alle barna være innom de ulike fagområdene, men på ulikt vis tilpasset alder og utvikling. Her hos oss har vi hovedfokus på de 5 uthevede fagområdene.

FAGOMRÅDET	VÅRE MÅL	PRAKTISKE TIPS
Kommunikasjon, språk og tekst	Vårt mål er å stimulere til god språkutvikling og at barna opplever nytte og glede ved bruk av språket. Gjennom samtaler, høytlesing, rim og regler skal vi bidra til at barna videreutvikler begrepsforståelsen og ordforrådet. En god språkutvikling er viktig for det sosiale samspillet med andre barn, og grunnpilaren i å utvikle gode leke ferdigheter.	Bruk alle situasjoner til å bruke språket! Snakk med barnet selv om det ikke snakker tilbake, sett ord på ting og situasjoner. Vi stimulerer bla forståelse og ord produksjon. Ta med bøker til de ulike gruppene, både ute og inne. Lær deg noen rim og regler utenat som kan brukes uforberedt. Ta deg tid til å lytte til barnet slik at det opplever språket i praksis.
Kropp, bevegelse, mat og helse	Vårt mål er å gi alle barn et positivt selvbilde gjennom kroppslig mestring. De skal få erfaringer med variert og allsidig bruk av kroppen, og vi ønsker å lære dem gode positive holdninger til egen og andres kropp. En god fysisk utvikling er grunnleggende for all videre læring. Vi ønsker også å bidra til at barna opplever et variert og sunt kosthold i hverdagen, og knytte dette til hvor maten vår kommer fra.	Når dere går på fra sted til sted: hink, gå baklengs/ sidelengs, gå med museskritt/ lange skritt, bruk naturlig hindre i skogen (ikke ta letteste vei) til å kripe under, klatre over og lignende. Oppmuntre til å bruke kroppen til klatring, kryping og lignende. Utfordre deg selv på ulike retter som kan lages sammen med barna.
Natur, miljø og teknologi	Vårt mål er at barna skal få et positivt forhold til naturen og dens årstider. De skal oppleve glede ved å ferdes i naturen i all slags vær, og få kunnskap om dyr og vekster vi finner i naturen. Vi vil også at de	Vi bruker friluftaktiviteter og utelek i barnehagen hver dag for å gi barna mangfoldige naturopplevelser, året rundt.

	<p>skal utforske med teknikk i hverdagen og leken. Barnehagen er også spesielt opptatt av at barna skal ha god kjennskap til vanlige husdyr, hvordan de lever og hvilken nytte mennesker har av husdyrene. I tillegg ønsker vi å bidra til kunnskap om gårdens betydning for maten vår.</p>	<p>Vi gir barna mulighet til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på ulike problemstillinger.</p>
<p>Nærmiljø og samfunn</p>	<p>Vårt mål er at barna skal oppleve at de er en del av et fellesskap. Vi legger vekt på å bli kjent med tradisjoner og at de skal få gode opplevelser og erfaringer i nærmiljøet.</p>	<p>Ta barna på alvor. Ha avstemninger om hva som skal skje (demokrati i praksis), og gjennomfør ønsker. Gjennom året følger vi tar vi fatt i ulike tradisjoner og har flere turer i nærmiljøet.</p>
<p>Antall, rom og form</p>	<p>Vårt mål er å bruke matematiske former, begreper og tall, og la barna bli kjent med ulike former, mønster og størrelser gjennom lek i hverdagen. Vi vil gi barna ha mulighet til å undre seg over matematiske sammenhenger.</p>	<p>De ansatte er oppmerksomme og griper tak i den matematikken som synes i lek, samtaler og hverdagsaktiviteter. De bidrar til å støtte barnets matematiske interesser i hverdagen og stimulere til problemløsning. I hverdagen undrer de seg sammen med barna om likheter, ulikheter, størrelser og antall og i tillegg gi de erfaring med sortering, sammenligning og klassifisering</p>

ANDRE VIKTIGE OMRÅDER

OMSORG, OPPDRAGELSE OG DANNING

Barn har rett til å bli møtt med åpenhet og omsorg. Med omsorg mener vi at vi voksne skal se hele barnegruppa, men også enkeltbarnet. Vi voksne må kunne observere og vurdere hvert enkelt barn i forhold til behov og dagsform. Vi må bestrebe oss på å ha tid til barna, gi dem oppmerksomhet og nærhet og ha gode samtaler hvor vi snakker med og til dem.

Omsorg er å sørge for at barna får nok og riktig mat, at de har hensiktsmessige klær i forhold til årstid og aktivitet, at de får nok hvile og får dekket hygieniske behov. Men omsorg er også å gi trøst når det trengs, å legge til rette for meningsfulle aktiviteter og stimulere til samspill med andre barn. God oppdragelse er også en form for omsorg, og har betydning for hvordan barnet vil finne seg til rette i samfunnet.

For å oppnå dette forventer vi at de voksne:

- ❖ ser enkeltbarnet, også de som er stille og forsiktige
- ❖ kjenner hvert enkelt barn slik at vi på best mulig måte kan tilrettelegge dagen
- ❖ har tid til nærhet, kos og god kontakt i hverdagen
- ❖ er gode rollemodeller
- ❖ støtter opp om og oppmuntrer barna til å gi hverandre omsorg

Dannelse er forming av menneskets personlighet, oppførsel og moralsk holdning gjennom oppdragelse, miljø og utdanning. Foreldre har hovedansvaret ovenfor egne barn, men vi i gårdsbarnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Vi skal støtte, barnas engasjement og deltakelse i fellesskapet, vise dem å verdsette at mennesker kan ha ulike behov, meninger og perspektiver. For oss henger dannelse sammen med oppdragelse som er det vi også kaller «god folkeskikk». Dette jobber vi med ved å tilrettelegge for meningsfulle opplevelser, bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kulturen.

EKSEMPEL FRA HVERDAGEN:

Vi jobber med å forstå egne og andres behov, tilpasse oss naturen og gården. Barna opplever felleskap i hverdagen gjennom blant annet å løfte møkk sammen, når det er for tungt å løfte alene. De opplever en hverdag hvor vi alle tar del i nødvendige oppgaver som kreves for å få fjøsgruppa til å gå rundt og at dyrene våre skal ha et godt liv.

Det å ha respekt for noe er en viktig ting i oppdragelsen. I hverdagen er det mange situasjoner hvor vi må ha respekt for hverandres lek, respekt for at noen vil være i fred, respekt for dyrene og respekt for andres utstyr. Vi ønsker at barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre, dyra og naturen, og få en begynnende forståelse av hvordan ting henger sammen i naturen vår.

Når vi jobber med dette i hverdagen gjør vi:

- ❖ Når vi møtes om morgenen sier vi "hei" og vi sier "ha det" når vi går igjen. Det er ikke alltid barna har lyst til å svare, men vi fortsetter og plutselig en dag løsner det.
- ❖ Vi lærer barna å respektere hverandre og ta vare på hverandre, for eksempel jobber vi må å lære ungene å lytte til hverandre, spørre om å få være med i lek, stoppe når noen sier nei og liknende ting.
- ❖ Under måltidene jobber vi med å vente på tur og å sende til hverandre når noen spør. Vi serverer variert mat og oppfordrer alle til å smake, men man må ikke spise opp. Vi trener på å si: "kan jeg få" og "nei takk", istedenfor "jeg liker ikke".
- ❖ I leke situasjoner har vi fokus på å spørre om å få/ låne en leke, hvordan man kommer inn i lek og ta vare på lekene og annet materiell.

Vårt mål er at hvert enkelt barn som går ut fra vår barnehage, gjør det fylt av positiv selvfølelse og en indre styrke som gir forutsetning for å lykkes og mestre livet.

GRENSESETTING

Vi ser at samfunnet generelt har endret seg de siste årene og det har falt ut både positivt og negativt. Fokus på ord som medbestemmelse, medvirkning, krenkelse, mobbing osv. er satt høyt, og det er viktig at dette blir løftet opp og frem. Alle barn skal bli sett og hørt, og de skal få være med på å bestemme og ha en innvirkning på ting som angår de selv. Ingen barn skal bli krenket eller mobbet, og dette er noe vi jobber med hver dag for å forebygge og fange opp så tidlig at vi kan avverge slike situasjoner.

Men vi må skille på hva barn kan være med på å bestemme og ha en medvirkning på. Det er ikke alt de kan bestemme til enhver tid. Barn kan f.eks ikke bestemme at det ikke skal bytte bleie, ikke ha på seg klær, ikke vaske seg, ikke pusse tenna osv. Men det kan være med på å bestemme/velge mellom noen klesplagg, hva det skal ha på brødiskiva, noen ganger velge middager, hva man har lyst til å leke osv.

Sammen med dere foreldre må vi tørre å være den voksne som setter grenser - barn opplever det trygt å ha rammer og grenser å forholde seg til.

Barna skal etter hvert ut i samfunnet og forholde seg til andre enkeltindivider, men også til større grupper. Og da trenger de i forkant å møte litt motstand, og de trenger å vite hvordan de skal kunne forholde seg til andre. Det er viktig at de får sine behov oppfylt, men også like viktig at andre rundt dem også får oppfylt sine behov. Og da må man tilpasse seg, gi og ta for å få til et fint samspill. Den sosiale kompetansen må være på plass for at barnet skal klare å lære og det er dette vi som foreldre, barnehageansatte, lærere og andre omsorgspersoner rundt barna må jobbe med. Vi må sammen jobbe for å bygge opp den sosiale kompetansen og for å kunne gi barna et best mulig utgangspunkt i møte med andre.

Dere foreldre og vi skal ikke være bestevenn med barnet - vi må være foreldre/omsorgspersoner som må tåle og stå i upopulære avgjørelser, som vi vet er til barnets beste, både nå og på sikt.

Dette gjør vi, og det kan dere som foreldre også gjøre:

- ❖ Lag avtaler med barnet før man går inn i en situasjon som man vet kan være vanskelig eller som kan bli en konflikt ut av. Følg opp avtalen!!! (Dette er kanskje noe av det viktigste du kan gjøre)
- ❖ Vær en tydelig, konsekvent og rettferdig voksen
- ❖ Ikke gi barna valg de ikke kan ta, det er ikke rettferdig ovenfor barna. Hvis du vet at det må ha på vinterjakke så ikke spør hva barnet har lyst til å ha på seg
- ❖ Ikke still barna spørsmål hvis du ikke kan akseptere barnets svar. I stedet for å si: «Skal vi dra hjem fra barnehagen nå»? Kan du si: «Nå skal vi reise hjem». Ved å spørre på den første måten gir du barnet mulighet til å velge, selv om det ikke har noe reelt valg, for dere skal jo hjem. Hvis barnet svarer nei, men dere drar hjem likevel, da aksepterer du ikke barnets svar.

VENNSKAP OG GODE RELASJONER, BARNAS PSYKOSOSIALE MILJØ

Vennskap er viktig for alle mennesker. I rammeplanen for barnehager står det at: «alle barn skal kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet, og å være i positivt samspill med barn og voksne i barnehagen. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap».

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre. I gårdsbarnehagen skal alle barn få erfare og være betydningsfulle og være i positivt samspill med barn og voksne og oppleve seg selv som en del av et fellesskap med nære vennsksapsrelasjoner. Hos oss skal vi aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap.

Alle skal få oppleve å leke med andre, vennskap og trene seg på å beholde venner. Barna skal lære å være lydhøre for andres perspektiv og kunne se en sak fra flere synsvinkler. De skal etter hvert sette egne grenser samtidig som de skal lære å respektere andres grenser og å finne løsninger i konfliktsituasjoner. Barna skal sammen med de voksne trene seg på å forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestengning, mobbing og krenkelser. De skal erfare at vi alle er ulike og at alle skal aksepteres for den de er. At DU er bra og at akkurat DU er viktig for oss.

For de yngste barna, altså ett- til treåringene, skjer det store sprang på alle felt. Også i det sosiale og deres opplevelse og oppfattelse av vennskap. De går fra parallell-lek, altså det å leke med samme ting ved siden av hverandre, til å ville leke sammen med andre. Vennskap i denne aldersgruppen er mer påvirket av leken og leketøyene som blir brukt. Den er mindre påvirket av hvilke barn som er med i leken. Vennskapene barnet knytter i denne alderen er mer åpne, flyktige og fleksible vennskspsbånd da de er knyttet til spontan deltagelse og samspill i en bestemt aktivitet eller lek. Denne formen for vennskap har to funksjoner; de er viktige vennskspsbånd for barnet i den perioden, og de legger grunnlaget for barnets utvikling av inkludering, sosiale ferdigheter og vennskap med andre barn senere.

Hos de eldre barna ser vi også åpne og fleksible vennskspsrelasjoner, da de finner hverandre gjennom felles interesser, men etter hvert utvikler vennskapene seg videre til å få mer faste venner og vennskap, «bestevenn» begrepet blir innført. De ulike vennskspsrelasjonene gir mange og varierende sosiale erfaringer som er med på å videreutvikle barnas sosialkompetanse. Voksne i barnehagen spiller dermed en veldig

sentral rolle i barns tilknytning til andres barn og deres mulighet til å knytte vennskapsbånd med andre. Personalet i barnehagen vår er gode på vennskap, og på å utvide barnas vennekrets i barnehagen.

Så vet vi at negativ sosial adferd kan og vil skje, men dette har vi stort fokus på å håndtere fortløpende. Hos barn i barnehagealder så begynner dette gjerne med å ta fra andre barn leker, å ikke ville snakke med et barn, få støtte hos foreldrene eller andre voksne på at «det barnet trenger du ikke leke med eller invitere i bursdag» og noen ganger slag og spark. Men fysisk adferd trenger ikke å være et tegn på «mobbing», men kan også skyldes at det barnet er fysisk sliter med noe det ikke klarer å sette ord på. Ved negativ adferd er det viktig at de voksne følger tett opp, både for det barnet som har den negative adferden, men også for barnet som blir utsatt for handlingen.

Vi skal sammen jobbe med verdier som: empati, positivt selvbilde, respekt for hverandre og å snakke hverandre opp. Konflikter er en naturlig del av barnas hverdag. En god konfliktløsning bidrar til at barna får økt følelsesmessig innsikt, økt evne til å sette seg inn i andres sted og forståelse for egne og andres behov. Begreper som riktig og galt, rettferdighet og omsorg kan tydeliggjøres i løsning av konflikter. Vi som voksne i barnehagen skal være der for barna som støttende stillas og veilede de gjennom situasjonene som oppstår. Men her må de voksne rundt bidra med støtte som bidrar til at konflikten blir løst på en god måte, altså det vi kaller et støttende stillas.

For å oppnå dette forventer vi at de ansatte:

- ❖ er observante, de SER og er gode rollemodeller, de skal selv etterleve og formidle gode verdier
- ❖ er godt spredd på /i barnehagens arealer for å fange opp situasjoner i forkant
- ❖ er lydhøre for barnas opplevelser
- ❖ alltid er imøtekommende og positive til alle barna, barnet skal oppleve anerkjennelse og aksept for hvem de er
- ❖ er bevisste på hvordan de omtaler andre barn, og som er til stede der barna er, med en lyttende holdning

I tillegg har vi disse faste punktene som støtter opp under disse områdene:

HVA	HVEM	NÅR
Hjertesamling (empatigrupper) 1 gang pr uke, 3 - 5 åringene Tema: gjenkjenne følelser, stopp regel/ lekeregler, å bry seg om, ulikheter, utestenging/ mobbing	Ped. leder/ assistent	Sept-Nov Feb-April
Ulike gruppedelinger, barna blandes på tvers av alder og kjønn	Styrer/ ped leder	Gjennom året
Voksendeltakelse i lek/ sosialt samspill	Ped. leder/ assistent	Daglig
Voksne som bidrar med veiledning/ støtte i konfliktsituasjoner	Ped. leder/ assistent	Daglig
Observere enkelt barn og større grupper ved hjelp av pedagogisk analyse for deretter og lage gode tiltak	Ped. leder	Gjennom året
Gode rutiner når barnet blir levert om morgenen: hilser, kort samtale, trøst/ vinking ved behov	Ped leder/ assistent	Daglig
Samtaler med foreldrene/ enkeltbarn om ting som oppleves vanskelig	Styrer/ ped leder (assistent)	Ved behov
Barna har medbestemmelse på ulike tilpassede arenaer	Ped leder/ assistent	Gjennom året
I samarbeid med foreldrene bruker vi aktivitetsplan aktivt for å ivareta barn som føler seg utrygge i barnehagen	Styrer/ ped leder	Gjennom året
Jevnlig evaluering av tiltak og aktiviteter for bedre tilpasning	Ped.leder	Gjennom året

DEN VIKTIGE LEKEN

" Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter"
Barnehageloven § 2.

Frileken har en sentral plass i gårdsbarnehagen. Den frie leken springer ut fra barnets eget initiativ, kreativitet og fantasi, og disse egenskapene får dermed trening gjennom frilek. I frileken bearbeides opplevelser og man øver på sosialt samspill. Man får kjenne på egne og andres grenser, og man finner sin plass i seg selv og i gruppa. Å være en del av fellesskapet betyr å bidra, å bli verdsatt, og ta del i felles gleder. Dette styrker selvfølelsen, noe som er viktig for følelse av mestring og igjen evnen til å ta imot ny lærdom.

Vi tilrettelegger for at barna i barnehagen får en felles plattform av erfaringer som leken kan hente inspirasjon fra. Vi ser at det barna opplever bearbeides gjennom leken og at noen inntrykk krever mer gjennomleking enn andre. Vi imøtekommer barnets behov for bearbeidelse med tålmodighet og bistår og støtter opp om den frie leken. Livets små og store hendelser lekes om og om igjen til de blir en del av barnet

og erfaringer blir steiner det kan bygge videre kunnskap på.

I gårdsbarnehagen ønsker vi å være gode rollemodeller, vi er bevisste at vi er forbilder for barna gjennom ord og handlinger og dette gjenspeiles i leken.

Det er en fin balanse mellom å inspirere leken og å overstyre barnas egne initiativ. Noen ganger trenger man en aktiv deltakende voksen for å lede leken inn på riktig spor og for eksempel sørge for at alle får delta, eller for å avverge uheldige mønstre for samspill. Andre ganger vil det være nok å være i beredskap, observerende på avstand. Observasjon gir oss uvurderlig informasjon om barna og samspillet i gruppa. Vi er opptatt av at barna skal lære gjennom opplevelse og erfaringer.

EKSEMPEL FRA HVERDAGEN: En dag i fjøset innebærer masse kos med dyra, måke møkk, fôring som igjen gir barna grunnleggende erfaring om hva det innebærer å ivareta dyrene på gården. Dette ser vi gjenspeiler seg i barnas frie lek. De leker bonde og dyr. Utstyr som leietau, børster, møkkagreip og kost som er viktige konkrete i fjøset tas inn i leken. Disse konkretene bytter de blant annet ut med naturmateriale som for eksempel pinner, kongle, nøtter og gress som de bruker i leken. Barna passer på at de har det bra og de ivaretar" dyras" behov for kos, omsorg og stell.

LÆRING

" Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger." Barnehageloven § 1.

Når vi i gårdsbarnehagen tenker læring ift barn, er det basert på god kommunikasjon mellom barn/voksen og gode opplevelser som gir barna rom for egne erfaringer. Barn lærer gjennom alt de opplever og erfarer på alle områder.

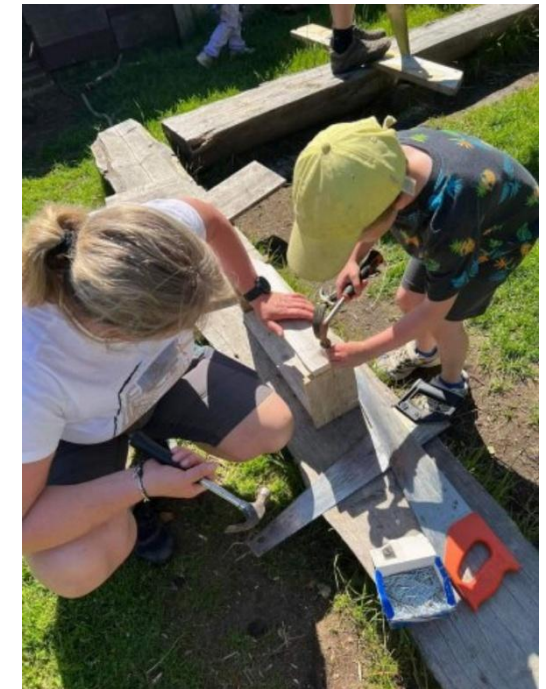
For at det skal bli en god læring for barna, bruker vi ulike situasjoner i hverdagen bevisst, for å knytte sammen teori og praksis.

Vår grunntanke for læring er at barn lærer best gjennom å erfare, bruke sansene i naturlige omgivelser og gjerne i kombinasjon med fysisk aktivitet.

EKSEMPEL FRA HVERDAGEN: Å lære om ulike planter gjør vi best i skogen, ved å kjenne på, lukte og kanskje smake, framfor å sitte rundt bordet, innendørs med forskjellige bilder.

For å oppnå dette legger vi til rette for:

- ❖ Vi voksne samtaler med barna mens vi gjør ting sammen
- ❖ Vi benevner og gjentar ord på ting og situasjoner vi ser rundt oss. Vi beskriver " alt" vi gjør med ord
- ❖ Vi voksne undrer oss sammen med barna
- ❖ Vi voksne legger til rette for at barna kan gjøre mest mulig selv med bakgrunn i alder og ferdigheter
- ❖ Vi legger til rette for felles opplevelser som gir oss felles erfaringer i hverdagen

BARNEHAGENS DIGITALE PRAKSIS

Ifølge rammeplanen skal barnehagene ha en digital praksis som skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Her hos oss har vi lite fokus på dette i hverdagen, for oss er det viktigere at ungene får være fysisk aktive enten det er innendørs eller utendørs og i samspill med andre barn og voksne for å lære og utvikle seg på en hensiktsmessig måte. I dagens samfunn så tenker vi at det er mange muligheter for å bli kjent med digitale verktøy utenom barnehagen

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG REALFAG

Verbal og non-verbal kommunikasjon er sentralt for et barns utvikling. Det er ikke bare det verbale språket som forteller hva vi føler, tenker eller mener. Barn har mange uttrykksformer, og voksne må være oppmerksomme og tilstedeværende for å forstå og møte barnas uttrykk. Vi jobber daglig med ulike uttrykksmåter i gårdsbarnehagen, både på den sosiale arena og individuelt. Vi vektlegger HVA barna sier og ikke hvordan de sier det. Vi jobber mye med det verbale språket, i dagligdagse situasjoner som måltider, påkledning, fjøsstellet osv. Vi setter ord på det vi gjør, benytter oss av ulike hjelpemidler som eventyr, sang og rim og regler. Vi er til stede og påkoblet i hverdags situasjoner som påkledning.

EKSEMPEL FRA HVERDAGEN: Det regner ute og barnet henter regnbuksen sin og sier "Læægnbosse!" «Ja, det regner ute, så vi må ha på regnbukse» svarer den voksne. Barnet nikker og den voksne utvider samtalen videre med: "Først putter vi inn det venstre benet, så det høyre." Barnet drar opp buksen og den voksne fyller på med: "Ja, så drar vi opp buksen".

Personalet er klar over at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, ved at personalet anerkjenner og responderer på barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk og støtter deres språkutvikling. Personalet skal lytte til barna og være bevisst på sin rolle som språklig forbilde.

Vi bruker språket aktivt i alle situasjoner i hverdagen for å stimulere og utvikle barnas språklige ferdigheter. I tillegg ønsker vi å stimulere til nysgjerrighet og undring hos barna, samt styrke motivasjonen og mestring innenfor realfagsområdet ved å bruke gården, fjøset og skogen som læringsarena".

For å oppnå dette legger vi til rette for:

- ❖ At de ansatte bruker enhver situasjon til å stimulere til språklig utvikling ved hjelp av å innføre nye begrep, stille spørsmål, ta seg tid til å lytte og oppmuntre til å bruke språket i hverdagen
- ❖ At de ansatte er bevisste på hva som er realfag, og bruker språket til å snakke med ungene om situasjoner som dukker opp
- ❖ At de ansatte stiller undrende spørsmål som bidrar til at barna reflekterer og løser problemer
- ❖ At de ansatte undrer seg sammen med barna om likheter, ulikheter, størrelser og antall og i tillegg gir de erfaring med sortering, sammenligning og klassifisering

SØVN OG HVILE I GÅRDSBARNEHAGEN

Barnehagen er en arena for læring og utvikling. Hverdagen i barnehagen er fylt med fysisk aktivitet, samspill, lek og moro - altså inntrykk, læring og ytre påvirkning og stimuli fra barnet kommer til det blir hentet. En barnehagedag er krevende for barn på lik linje som en arbeidsdag er krevende for voksne. Forskjellen er at vi voksne klarer å regulere oss selv, ta pauser når vi trenger det, og roe ned litt når vi må. Det klarer ikke barn, de trenger hjelp av oss voksne til å sørge for avbrekk i hverdagen. Alt barnet opplever må fordøyas og bearbeides, noe som skjer under søvn og hvile. Selv om kroppen hviler, er det full aktivitet i hjernen når vi sover. Hjernen bearbeider alle inntrykk den har fått i løpet av dagen. Minner det er verdt å huske blir forsterket, mens ting som ikke er så viktig, blir slettet. Med andre ord er søvnen en viktig del av den kognitive utviklingen til barnet. Det er barnehagens pålagte oppgave å ivareta barnas behov for ro og hvile, og legge til rette for dette for alle aldersgrupper.

«Personalet skal ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile». (Rammeplan for barnehagen)

Vi vet at søvnen også er avgjørende for den sosiale utviklingen - et barn som er trøtt blir ofte grettent, får dårlig matlyst, dårlig konsentrasjon og det får lite overskudd til sosialt samspill med andre barn. Samspill og lek med andre vil da ofte preges av konflikter, på bekostning av positive opplevelser, læring og mestring for barna. Er man uthvilt vil man ha energi til å delta på de ulike aktivitetene og på leken sammen med andre barn, og man vil oppleve glede, samhold, tilhørighet og mestring.

Mange tenker at dersom barnet er urolig på kvelden, sover urolig om natta eller våkner tidlig om morgenen så må man redusere barnets søvn om dagen. Forskning, kunnskap og vår erfaring er snarere motsatt - at barnet får for lite søvn/hvile og **derfor** er urolig på kveld/natt. Vår kunnskap om barns utvikling, vår erfaring etter mange års arbeid med barn og søvn, samt forskning på området peker mot det samme.

Ståle Pallesen, professor i psykologi og seniorforsker ved Nasjonal kompetansetjeneste for søvnsykdommer, sier følgende:

"Våkner barnet ditt ofte på natten, eller fryktelig tidlig på morgenen? Eller er det urolig og irritabelt på dagtid? Da er sjansene store for at det får for lite søvn. Mens vi voksne blir rolige og stille når vi er trøtte, blir barn ofte urolige, irritabile og frustrerte når de får for lite søvn. Vi voksne tenker gjerne at om vi sover mindre blir vi trøttere. Men det gjelder ikke for barn. Å kutte dagsovingen før barnet er klart for det, kan gi både mindre og dårligere søvn."

Variasjon i søvn og søvnmønster er helt naturlig for barn. Det å være småbarnsforeldre innebærer stadig slike endringer og naturlig nok mindre egentid for oss voksne. I perioder der barna utsettes for ekstra mange inntrykk, eller gjennomgår stor vekst og utvikling, vil en ofte

kunne oppleve urolig søvn og endring i søvnmønsteret. Vår oppfordring er da å ha is i magen; hold på de gode rutinene, tål noen seine kvelder eller tidlige morgener (eller kanskje begge deler) og ikke forstyrr søvnen mer ved å endre barnets dagsøvn. Dersom man holder på rutinene, er konsekvent og tydelig med barnet ifht legging og leggerutiner, så vil dette stort sett alltid gå seg til, og man vil etter litt tid komme tilbake til den gode søvnen igjen.

Med bakgrunn i dette håper vi å få til en god dialog med dere foreldre angående enkeltbarn og soving. Be oss gjerne om råd, og ta oss med på deres tanker og vurderinger ifht. søvn og hvile. Vi ønsker alle det beste for barnet, og sammen finner vi gode løsninger - basert på vår erfaring og kunnskap, og deres kjennskap til eget barn. Vårt perspektiv vil alltid være hva vi opplever er barnets beste i barnehagen, og legge dette til grunn når vi vurderer endrede soverutiner sammen med dere.

BARNES MEDVIRKNING

I barnehageloven og i FNs barnekonvensjon finner vi bestemmelser om barns medvirkning. I vår barnehage tenker vi at medvirkning dreier seg om barns rett til å bli hørt. Voksne skal lytte slik at alle barn opplever at deres erfaring og mening er betydningsfull. Barnehagepersonalet skal være støttende slik at barna får uttrykke seg og ha innflytelse ut fra egne premisser og forutsetninger (modenhet og alder). Medvirkning er en rettighet barnet har i sin hverdag og i sitt liv. Det skal være en balanse mellom barnets behov for beskyttelse og omsorg og deres rett til å uttrykke seg. Det betyr at barnet har rett til støtte i å uttrykke seg, være synlig og ha en virkning og innflytelse i sosiale sammenhenger. Barnet skal få handlingsrom både i fysisk og psykisk forstand.

Sammen med ungene kan de voksne planlegge dagen. Noen ganger foregår det i form av samtaler i løpet av dagen, og andre ganger planlegger man dagen før, i forhold til hva ungene ønsker. I etterkant av aktiviteten vurderer vi sammen med barna ved hjelp av spørsmål: Hva har du gjort? Hvor har dere vært? Hva har vært morsomt? Var det noe som ikke var bra? Evalueringen kan foregå i fellesskap, mindre grupper eller med enkeltbarn.

Dette er noen områder vi tenker at barna kan ha medbestemmelse på:

- De voksne stiller åpne spørsmål, slik at barna kan ønske seg hvilke aktiviteter de vil gjøre, hvor de har lyst til å gå, hva slags varm mat som skal lages, hvilket pålegg de ønsker, hva de ønsker å leke, og noen ganger (som gårdsmus) kan barna velge om de vil være inne eller ute.

Dette er noen områder vi tenker at barna ikke kan ha medbestemmelse på:

- Ting som går utover barnas ve og vel for eksempel når de skal spise, når de skal ha nye bleier, hvilke klær de skal ha på seg.
- De kan ikke bestemme hvilken mus de skal være eller hvilke barn de er sammen med på gruppa.
- De kan ikke bestemme hvordan de skal oppføre seg mot andre barn eller voksne.

SAMARBEID MELLOM HJEM OG GÅRDSBARNEHAGEN

Vi er en oversiktlig og akkurat passe stor barnehage som har alle muligheter for et godt samarbeid med dere foreldre. Vi ønsker en god dialog i hverdagen, sjøl om enkelte tidspunkt på dagen kan oppleves hektisk. Men ikke være redd for å «ta tak i oss», enten det er ved levering eller henting eller dere ønsker en samtale i et litt stillere rom.

Mer om våre tanker rundt samarbeidet finner dere i «plan for samarbeid hjem- barnehage. Der vil dere også finne mer info om SU og FAU.

GÅRDSBARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Gårdsbarnehagen er en pedagogisk virksomhet som planlegger, gjennomfører og evaluerer vårt arbeid til det beste for barna.

PLANLEGGING

I hverdagen vår planlegger vi arbeidet rundt barna på ulike måter. Vi har felles helårsplaner og periodeplaner, fra disse lages det ukeplaner for hvert hus, i tillegg har vi egne planer for spes. anledninger. Planen tilpasses barnegruppa, men med rom for å justere til det enkelte barnet.

Planlegging foregår på ulike nivåer; eier/ styrer nivå, pedagogisk leder nivå eller med hele personalet.

VURDERING-EVALUERING

Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner blant personalet gjennom egenvurdering, praksisfortellinger, forberedelsesoppgaver i forkant av personalmøter og IGP metoden (individuell - gruppe- plenum). Gjennom året gjøres det fortløpende vurderinger av barnas hverdag ledet av pedagogisk leder i samarbeid med assistentene. Pedagogmøtene med styrer og pedagogisk leder har også fokus på hvordan vi møter barnegruppa/ enkeltbarnets behov, pedagogisk tilrettelegging og det pedagogiske innholdet. I tillegg til dette har vi en evalueringsplan hvor vi har fokus på enkeltområder som blir vurdert gjennom året. For å gjøre gode vurderinger/evalueringer bruker vi pedagogisk analyse som verktøy.

DOKUMENTASJON

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten. Vurderinger om barnegruppens eller enkeltbarns trivsel og utvikling skal dokumenteres når det er nødvendig for å gi et tilrettelagt tilbud.

FORELDREUNDERSØKELSER

Utdanningsdirektoratet har utviklet en nasjonal foreldreundersøkelse, der foreldre kan si sin mening om barnehagetilbudet, barnas trivsel og samarbeidet mellom hjem og barnehage. Dette er en fin mulighet for foreldre til å gi barnehagen generelle tilbakemeldinger. Undersøkelsen gjennomføres i november og vi forsøker å delta annet hvert år. Deltakelsen vil alltid vurderes opp mot andre foreldreundersøkelser som kan være aktuelle.

Resultatene fra undersøkelsen er å finne på nettstedet barnehagefakta.no. Der kan foresatte og ansatte se hva andre foreldre mener om barnehagene i kommunen.

TILRETTELEGGING AV DET ALLMENNPEDAGOGISKE TILBUDET

Vi gjør vårt beste for å tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barns behov og forutsetninger også når noen barn har behov for støtte i kortere eller lengre perioder.

VELKOMMEN TIL OSS, HÅPER DERE FÅR EN FIN TID HER 😊